

Register účtovných závierok

V Bratislave, 8. 7.2021

Vec:

Výročná správa za rok 2020 – predloženie

V prílohe Vám zasielame výročnú správu a výkazy za rok 2020 neziskovej organizácie s názvom Raná starostlivosť, n. o. so sídlom Tbiliská 7711/6, 831 06 Bratislava- Rača.

Zuzana Krchňavá
štatutárna zástupkyňa

Kontakt: t. č. 0908 626 001

email: krchnava@ranastarostlivost.sk

• ÚSMEV OD OKA K OKU •

CENTRUM VČASNEJ INTERVENČIE

pre rodiny s deťmi
so zrakovým
a viacnásobným
znevýhodnením

Výročná správa za rok 2020

ÚVOD

Nezisková organizácia Raná starostlivosť, n. o., so sídlom Tbiliská 7711/6, 831 06 Bratislava-Rača, vznikla dňa 23. 04. 2004 a bola zaregistrovaná Krajským úradom v Prešove pod registračným číslom OVVS-74/2004-NO.

Predmetom činnosti neziskovej organizácie je poskytovanie všeobecne prospešných služieb:

- Tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt.
- Výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby.
- Poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárnej starostlivosti a to najmä služby deťom so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením alebo ohrozením vo vývine a taktiež všetkým, ktorí sa podieľajú na tejto starostlivosti.

Správna rada prerokovala a jednohlasne schválila predloženú výročnú správu za rok 2020 dňa 30. 6. 2021.

1. PREHĽAD ČINNOSTÍ VYKONÁVANÝCH V KALENDÁRNOM ROKU 2020

1.1. Sprevádzanie rodín s deťmi so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením

Sprevádzanie rodín detí so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením v roku 2020 ovplyvnila celosvetová pandémia vírusu Covid-19. Na jar 2020, keď sa objavili prvé prípady infekcie aj na Slovensku, o víruse sme veľa nevedeli. Pracujeme s mimoriadne ohrozenou skupinou obyvateľstva, vírus by pre niektorých našich detských klientov mohol znamenať ohrozenie života. Preto sme boli nútení ihneď robiť závažné rozhodnutia. Pozastavili sme terénu formu včasnej intervencie. V tom čase neboli voľne dostupné ochranné pomôcky, rúška sme si na začiatku prvej vlny pandémie šili sami, pomáhali nám aj niektoré šikovné mamy.

Rodiny v sprevádzaní však potrebovali našu podporu viac ako kedykoľvek predtým. Pandémia pre nich znamenala ešte väčšiu sociálnu izoláciu, úplne sa im zmenil životný rytmus, v mnohých prípadoch stratili prístup k zabehnutým terapiám detí. Všetko sa zastavilo a nič nefungovalo ako predtým. Nevedeli sme, ako sa bude situácia vyvíjať. Rodiny sa báli nielen o zdravie svojich detí, ale pociťovali aj existenčné strachy, obávali sa ekonomickej krízy, straty zamestnania. Prerušiť našu prácu sme preto nemohli. Práve naopak, potrebovali sme zintenzívniť podporu rodín. Začali sme okamžite hľadať alternatívne spôsoby práce k návštevám v rodinách. Veľmi nám pomohlo, že sme už boli zabehnuté v práci v Microsoft Office 365. Pravidelné tímové porady sme tak realizovali cez aplikáciu Microsoft Teams. V procese sme menili náš zabehnutý spôsob fungovania a testovali efektivitu nových foriem podpory. V prvom kroku všetky poradkyne overili u svojich rodín možnosti práce v online priestore a nastavili si s každou rodinou vyhovujúcu formu „stretávania sa“. Našťastie väčšina rodín mala potrebné technické vybavenie a prístup na internet, preto sme dočasne návštevy v rodinách a v našom centre vymenili za

stretávanie sa cez platformy ako Zoom, Skype, Messenger a podobne. Niekoľko rodín bolo odkázaných na telefonické rozhovory. Aby sme boli s rodinami v užšom kontakte, online stretnutia sme plánovali vo väčšej frekvencii, niekedy aj raz týždenne. Ponúkli sme im krízovo v prípade potreby aj iné formy podpory, napríklad nákup bežných potravín, či ochranných pomôcok, ochranné pomôcky sme do rodín posielali aj poštou. V tom čase nám mimoriadne pomohol dar jednej z klientskych rodín v podobe množstva respirátorov.

Rodičia často prichádzali s obavou, ako sa na vývine dieťaťa odrazí prerušenie terapií, na ktoré teraz nemohli chodiť - napríklad pravidelná fyzioterapia a podobne. Nové nečakané situácie si od nás vyžiadali kreatívne riešenia. Stalo sa pravidlom, že naša fyzioterapeutka Evka pracovala pred kamerou s figúrkou bábiky a na opačnej strane mamička nacvičovala polohovanie dieťaťa na plyšovom macíkovi.

Pandémia rodiny „zavrela“ doma a my sme si uvedomili, že túto situáciu môžeme pozitívne využiť. Našou filozofiou predsa je, že dieťa sa najlepšie rozvíja doma, v kruhu rodiny. Pri bežných denných činnostiach ako je hra, varenie, kŕmenie, obliekanie, hygiena. Videli sme preto veľký priestor priniesť práve teraz ešte intenzívnejšie tému denných rutín do „práce s dieťaťom“. Na našej Facebookovej stránke sme vytvorili skupinu „Doma s Ranou starostlivosťou“. Postupne sme v nej spracovávali jednotlivé témy z denných rutín. Dopĺňali sme ich o videá a prezentácie s tipmi pre rodičov, ktoré sme tvorili s ohľadom na to, aké témy rodiny zaujímajú. Záujem sme zisťovali napríklad prostredníctvom dotazníkov a ankiet. Zriadili sme aj uzavretú skupinu na našom FB s rovnakým názvom, kde vznikol priestor pre rodičov podeliť sa so svojimi nápadmi a skúsenosťami, ale aj zdieľať, čím aktuálne prechádzajú. Všetky spracované články a témy sme zároveň uverejňovali aj na našej webovej stránke v sekcii Aktuality.

Naše pracovné metódy a postupy sme flexibilne menili podľa toho, ako sa vyvíjala pandemická situácia. Rešpektovali sme aktuálne nariadenia a opatrenia. V letných mesiacoch sme sa dostali opäť aj do terénu, k osobným stretnutiam s rodinami u nich doma. Využívali sme tiež stretávanie sa vonku na dvore, či na ihrisku. Respirátory, dezinfekcia a rukavice sa stali prirodzeným doplnkom našich „outfitov.“ Každodenná dezinfekcia priestorov nášho centra, hračiek a pomôcok boli našou rutinou. Na jeseň sa situácia opäť zhoršila, nové opatrenia boli prísnejšie. My sme boli pripravení opäť flexibilne reagovať a prešli sme k práci v online priestore. Rešpektovali sme v tom nielen opatrenia, ale aj pocity jednotlivých rodín. Niektoré sa tešili na osobné návštevy hneď ako to bolo možné, iné boli ešte opatrné. Všetci sme čakali, kedy sa budeme môcť dať zaočkovať a chrániť tak rodiny, ale aj seba navzájom. Stretnúť sa na pracovisku bolo pre nás v roku 2020 veľkou vzácnosťou. Väčšinu roka sme pravidelné odborné porady, konzíliá a interné vzdelávania absolvovali online. Porady sme robili častejšie, kratšie, aby sme udržiavali kontakt a zároveň sa dokázali v online priestore sústrediť.

Kvôli pandémie sme museli bohužiaľ zrušiť väčšinu našich plánovaných skupinových akcií, napríklad letný pobyt pre rodiny, klubové stretnutia, účasť na konferenciách, či vzdelávacích aktivitách. Nedali sme sa však odradiť a niektoré workshopy pre rodičov, či semináre a prednášky sme prispôbili tak, aby sa mohli uskutočniť online. Takto sme zorganizovali workshopy pre rodičov o cerebrálnej alebo kortikálnej poruche zraku,

rovnakú tému sme spracovali aj pre odborníkov z pomáhajúcich profesií. Ďalšie workshopy sme venovali vzťahovej väzbe medzi rodičom a dieťaťom.

V tomto roku bol tím nášho centra včasnej intervencie vystavený ešte väčšej skúške toho, ako dokážeme spolupracovať, vzájomne komunikovať v prospech rodín, odovzdávať si informácie. Sme veľmi vďační za to, ako sme to zvládli a dokázali neustále prispôbovať formu svojej práce tomu, čo prichádzalo. Zároveň sme sa aj v čase pandémie venovali nášmu rastu a vzdelávaniu. Prehľbovali sme prácu v transdisciplinárnom tíme prostredníctvom spoločných konzultácií, konzílií, interného aj externého vzdelávania, hoci prebiehalo väčšinou online.

Odohrali sa u nás aj personálne zmeny. V máji 2020 ukončila pracovný pomer Mgr. Lívia Harmanová. Veľmi sa tešíme, že od septembra sa vrátila po materskej dovolenke do pracovného pomeru Mgr. Andrea Ladecká. Andrejka je jednou zo zakladateľiek nášho centra a aj počas rokov, kedy sa venovala svojim deťom, s nami veľmi intenzívne spolupracovala na mnohých projektoch. Jej návrat do tímu znamenal príležitosť pre Otku Čechovú odovzdať jej niektoré zodpovednosti a témy a venovať sa o to viac podpore rodín nevidiacich detí. Andrejka sa tak stala našou metodičkou. Andrejka sa ako psychológ v našich rodinách okrem sprevádzania venuje aj rozhovoru o rutinách, ktorý je dôležitým podkladom individuálneho plánovania.

1.1.1 Podporné skupiny a sieťovanie odborníkov

Podarilo sa nám nadviazať spoluprácu s viacerými lekármi. Pripravili sme a začali distribuovať brožúru „Deti, ktoré sa učia vidieť“. Určená je pre rodičov a odborníkov, ktorí sa venujú rodinám s deťmi so zdravotným znevýhodnením v predškolskom veku.

Na požiadanie Kliniky detskej oftalmológie LF UK a NÚDCH v Bratislave sme

vypracovali leták pre rodičov, ktorý im lekár môže odovzdať. Tento leták sme podporili ďalšími tlačovými materiálmi, ktoré upozorňujú rodičov detí so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením na možnosť podpory prostredníctvom služby včasnej intervencie.

V roku 2020 sme tiež začali vytvárať ciele podporné skupiny. Na Facebooku sa naďalej rozširuje skupina **Deti, ktoré sa učia vidieť**. Naše pravidelné praktické a odborné príspevky už začali rodičia dopĺňať vlastnými tipmi – pomôckami, postupmi, ktoré sa im osvedčili. Naďalej rozvíjame činnosť verejnej skupiny **Deti so zrakovým znevýhodnením**.

V čase pandémie sme pripravili na rozbeh tematické stretávanie rodičov prostredníctvom platformy ZOOM. Vytvorili sme dve skupiny pre rodičov – s nevidiacimi deťmi a s deťmi s CVI (cerebrálna alebo kortikálna porucha zraku).

1.1.2 Sprevádzanie rodín v Bratislavskom samosprávnom kraji

V Bratislavskom samosprávnom kraji v roku 2020 rodiny sprevádzali poradkyne včasnej intervencie - Mgr. Laura Stohlová, Mgr. Halka Tytykalová, do mája 2020 Lívia Harmanová, Mgr. Adriana Dedinská, Mgr. Miroslava Ďurajková, od septembra pribudla do nášho tímu jedna zo zakladajúcich členiek organizácie Mgr. Andrea Ladecká. Sociálne poradenstvo pre rodiny vykonávala Mgr. Zuzana Krchňavá. Mgr. Otília Čechová ako metodik neziskovej organizácie neustále prinášala nové trendy práce s rodinou. Skúsená fyzioterapeutka Mgr. Eva Mošovská poskytuje konzultácie rodinám, pričom kladie dôraz na možnosti podpory psychomotorického vývinu dieťaťa cez bežné denné aktivity.

Pani Čechová sa rozhodla úlohu metodika odovzdať Andrejke Ladeckej a v organizácii sa venovať najmä konzultáciám pre rodiny nevidiacich detí a detí s kortikálnou (cerebrálnou) poruchou zraku. Metodické činnosti nie sú hradené z príspevkov samosprávnych krajov, pretože nie sú priamou prácou s rodinou, no napriek tomu je pre nás dôležité túto pracovnú pozíciu v tíme udržať. Včasná intervencia je u nás veľmi dynamicky sa rozvíjajúca sociálna služba a my neustále potrebujeme overovať naše postupy a vylepšovať ich v prospech rodín. Zabezpečujeme tak kontinuálny rozvoj služby včasnej intervencie v zmysle celosvetových trendov.

Raná starostlivosť, n. o., (ďalej RS) uzatvorila s Bratislavským samosprávnym krajom vo februári 2020 Zmluvu o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby v rozsahu najmenej 350 hodín mesačne s finančným príspevkom vo výške 58 422,00 €/rok. Na základe preukázaných ekonomicky oprávnených nákladov za poskytovanie služby v roku 2019 sme v apríli 2020 uzavreli Dodatok č. 1 k uvedenej Zmluve, v ktorom sa zvýšil finančný príspevok na 62 874,00 €/rok.

Finančný príspevok BSK sme v roku 2020 použili v zmysle platnej zmluvy najmä na mzdové náklady, odvody do poisťovní, stravné zamestnancov, Internet, účtovné a iné služby a režijné náklady v spojitosti s ich činnosťou. Ostatné náklady nevyhnutné na prevádzku centra včasnej intervencie boli hradené z prostriedkov RS. Časť príspevku v sume 1 058,51 € sme samosprávnemu kraju vrátili, pretože sme ho nevedeli použiť v zmysle platnej zmluvy.

V roku 2020 sme poskytovali službu včasnej intervencie 86 rodinám s trvalým bydliskom v Bratislavskom samosprávnom kraji. Celkový počet hodín práce s rodinami, ktoré sme hradili z príspevku zo samosprávneho kraja, bol 4 399. Celkové ekonomicky oprávnené náklady na službu včasnej intervencie vykonanú pre rodiny z Bratislavského samosprávneho kraja

boli v roku 2020: 72 108 €. Znamená to, že BSK hradil necelých 86 % nákladov na službu. 14 % práce s rodinou RS financovala z iných zdrojov.

1.1.3 Sprevádzanie rodín v Trnavskom samosprávnom kraji

V Trnavskom samosprávnom kraji sprevádzala rodiny v roku 2020 Mgr. Miroslava Ďurajková spolu s Mgr. Adrianou Dedinskou. V septembri sa pridala do tímu aj psychologička Mgr. Andrea Ladecká, ktorá prevzala od Mgr. Otílie Čechovej aj metodické činnosti, samozrejme vo vzájomnej úzkej spolupráci. Pre rodiny v tomto kraji poskytujú služby aj ďalší členovia tímu v odbornom zložení: Mgr. Zuzana Krchňavá (sociálny pracovník, riaditeľ), Mgr. Otília Čechová (psychológ), Mgr. Laura Stohlová (tyflopéd, zrakový terapeut), Mgr. Eva Mošovská (fyzioterapeut).

Raná starostlivosť uzavrela s Trnavským samosprávnym krajom v roku 2020 Zmluvu o poskytovaní finančného príspevku na prevádzku s finančným príspevkom vo výške 48 525 € na 3320 hodín poskytovania služby včasnej intervencie terénnou formou. Tento príspevok bol Dodatkom ku zmluve navýšený na sumu 64 512 € na 4 032 hodín

poskytovania služby včasnej intervencie a s tým súvisiacich činností. Trnavský samosprávny kraj reagoval na našu žiadosť o navýšenie príspevku a zohľadnil výšku ekonomicky oprávnených nákladov za rok 2019. Pomohol nám zabezpečiť kvalitnú službu včasnej intervencie pre rodiny, ktoré žijú v tomto kraji a prejavili záujem o sprevádzanie našou organizáciou.

Ku koncu roka 2020 sme evidovali 28 rodín s deťmi so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením, s kľúčovými poradkyňami pre región TTSK spolupracovali ďalšie 4 členky odborného tímu, čím sa nám podarilo stabilizovať tím zo všetkých potrebných odborností (sociálny pracovník, psychológ, zrakový terapeut, fyzioterapeut). Celkový počet hodín práce s rodinami, ktoré sme hradili z príspevku zo samosprávneho kraja, bol 3 936,25. Celkové ekonomicky oprávnené náklady na službu včasnej intervencie vykonanú pre rodiny z Trnavského samosprávneho kraja boli v roku 2020: 64 975 €. Samosprávnemu kraju sme na konci roka 2020 vrátili sumu vo výške 4 850,90 €. Znamená to, že TTSK hradil približne 92 % nákladov na službu. 8 % práce s rodinou RS financovala z iných zdrojov, najmä z projektovej činnosti, darov a príspevkov z 2 % z dane fyzických a právnických osôb.

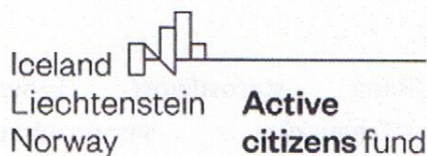
Uvedomili sme si, že potrebujeme viac šíriť povedomie o našej službe k rodinám v tomto samosprávnom kraji. Od samotného kraja máme veľkú podporu a našim kolegyniam z „kraja“ záleží, aby sa informácia o službe dostala k rodinám včas. Naša

organizácia sídli v Bratislave a my vidíme, že mnoho rodičov a odborníkov si nás stále spája len s prácou pre rodiny v Bratislavskom samosprávnom kraji. Preto sme koncom roka 2020 začali budovať stratégiu ako sa viac zviditeľniť pre rodiny v tomto kraji. Jej súčasťou je nadviazanie spolupráce s mnohými odborníkmi, ktorí prichádzajú do kontaktu s „našími“ rodinami. V sieťovaní budeme pokračovať naďalej.

1.2. Projektová činnosť

Active Citizens Fund /ACF/ Slovakia – projekt Vitálne kapacity – 9/2019 – 12/2020; 65 000 EUR

Rok 2020 bol v našej organizácii v znamení projektu Vitálne kapacity, ktorý sme začali realizovať už na jeseň roku 2019. Bol podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je súčasťou finančnej pomoci Islandu, Lichtenštajnska a Nórska 15 členským štátom Európskej únie. Program na Slovensku spravuje Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.

Projekt bol pre nás veľmi cenný, pretože nám umožnil prehlbovať si odborné vedomosti v našich kľúčových témach. Náročná práca v rodinách nám často dáva málo priestoru rozvíjať sa a prehlbovať si svoje vedomosti. Projekt Vitálne kapacity nám teda otvoril brány k väčšiemu odbornému rastu a vnímame ho aj ako dôležitý krok na našej ceste k vízií, že Raná starostlivosť sa stane zdrojovým centrom pre odborníkov zo Slovenska na tému zrakového znevýhodnenia. Pre náš tím bola mimoriadne cenná stáž v Národnom inštitúte pre nevidiacich a slabozrakých na Islande, kde sme získali nové poznatky a mohli sme začať vytvárať odborné podklady. Prehlbovali sme aj naše vedomosti v oblasti CVI (kortikálnej alebo cerebrálnej poruchy zraku), o ktorej na Slovensku doteraz vedelo len málo odborníkov a rodičov.

V ďalšej fáze projektu sme zo získaných vedomostí a skúseností zostavili a zrealizovali pilotné kurzy pre odborníkov aj rodičov. Vytvorili sme tak priestor pre vznik dvoch odborných komunit, ktoré budú ďalej zdieľať svoje skúsenosti a tak tieto témy rozvíjať aj v budúcnosti. Zamerali sme sa nielen na odborníkov, ale aj na vzdelávanie rodičov. Vypracovali sme podklady pre akreditáciu vzdelávania v metóde VTI. Vydali sme dve brožúry: "Deti, ktoré sa učia vidieť" a "Videotrénin interakcií. Podpora vzťahu rodič-dieťa." Vytvorili sme leták o CVI pre lekárov, ktorý bude dostupný v ambulanciách oftalmológov. Pre zvýšenie povedomia širokej verejnosti o týchto témach vznikli videá a podcasty dostupné na našom webe a Facebooku.

Pre udržateľnosť bolo kľúčové vytvorenie webu a elektronická podoba vzniknutých brožúr, kde nájdú rodiny aj odborníci potrebné informácie o našej organizácii aj o službe a témach, ktoré im ponúkame. Kurzy, ktoré pilotne prebehli v projekte, budú vďaka vytvoreným odborným podkladom a tiež akreditačným materiálom realizované opakovane pre ďalšie nové skupiny odborníkov a rodičov.

Projekt sme vystavali na troch pilieroch, pretože sme cítili, že v týchto oblastiach sa potrebujeme intenzívne rozvíjať.

- **Zlepšenie riadenia organizácie**

Našou hlavnou činnosťou je služba včasnej intervencie v rodinách. Fungujeme síce s viaczdrojovým financovaním - Bratislavský a Trnavský samosprávny kraj financujú sociálnu službu včasnej intervencie, využívame dostupné grantové programy, firemných aj individuálnych darcov a mechanizmus asignácie 2% z daní, ale nepostačuje to na rozbeh nových činností a prehlbovanie našej špecializácie. Personálne posilnenie organizácie počas trvania projektu umožnilo 4 zapojeným zamestnancom – Zuzane Krchňavej, Miroslave Ďurajkovej, Halke Tytykalovej a Otílii Čechovej, aby sa mohli okrem služby včasnej intervencie v rodinách venovať na delené úväzky aj zlepšeniu riadenia organizácie a príprave vzdelávania v zraku/CVI a vo Videotréningu interakcií.

V projekte sme si dali za cieľ zlepšiť riadenie organizácie: posilniť manažérske zručnosti, upraviť organizačnú smernicu a organizačnú štruktúru, prehodnotiť kompetencie a úlohy ľudí v tíme, zlepšiť tímovú komunikáciu, overiť udržateľnosť fungovania po ukončení projektu a navrhnuť Stratégiu organizácie na roky 2021 - 2023.

V úvode sme vytvorili platformu potrebnú na spoločnú komunikáciu a zdieľanie nielen v tíme, ale aj s odbornou verejnosťou a rodinami prostredníctvom zavedenia MS Office 365 a webovej stránky zameranej na tému Videotréningu interakcií (VTI). Neskôr, po prepuknutí pandémie, sme túto platformu veľmi efektívne využili na vzájomnú komunikáciu, tímové porady a podobne.

Pre dobré riadenie organizácie je nevyhnutné mať naplánovanú jej stratégiu. Vypracovali sme stratégiu na roky 2021-2023 pre jednotlivé oblasti našej činnosti – sprevádzanie rodín, zrak a videotrénings interakcií.

- **Plán finančnej udržateľnosti organizácie**

V tejto oblasti nám poskytol konzultácie Peter Mészáros - externý expert pre sociálne podnikanie a finančnú udržateľnosť organizácií tretieho sektora. Najskôr sme si definovali potrebu spoplatnenia niektorých služieb nad rámec včasnej intervencie, ktorá je v zmysle zákona o sociálnych službách bezplatná. Definovali sme si oblasti našej činnosti, ktoré nespádajú pod zákon o sociálnych službách. Ide najmä o vzdelávacie aktivity pre odborníkov. V rámci projektu sme aj formovali a odskúšali niektoré pilotné kurzy, ktoré by mohli byť perspektívne novým zdrojom príjmu pre organizáciu. Spolu s pánom Meszárosom sme vytvorili aj cenovú kalkuláciu na tieto kurzy. V rámci konzultácií sme analyzovali aj našu webovú stránku.

- **Zrak**

Na Slovensku žijú tisíce detí so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením, napr. deti s DMO (detskou mozgovou obrnou), genetickými a metabolickými poruchami. Ich spoločným problémom býva „CVI“ (kortikálna alebo cerebrálna porucha zraku), pri ktorej môžu byť síce oči zdravé, ale mozog nespracúva zrakové vnemy, alebo len spomalene,

čiasťkovo. V SR chýba hlbšie porozumenie tejto diagnóze, postupy a praktické návody, ako s týmito deťmi pracovať a rozvíjať ich.

Vďaka transferu know-how od projektového partnera z Islandu sme v projekte pripravili vzdelávacie kurzy o CVI pre odborníkov z pomáhajúcich profesií, špeciálnych a liečebných pedagógov, fyzioterapeutov, poradcov z iných centier včasnej intervencie, ale aj pre očných lekárov a rodičov detí so zrakovým znevýhodnením. Zrealizovali sme aj 1 kurz pre pomáhajúce profesie a 1 pre rodičov.

- **Videotrénin interakcií (VTI)**

Naladovanie sa na dieťa so zdravotným znevýhodnením môže byť pre rodičov náročné. Niektoré deti nenadväzujú očný kontakt, ich reakcie sú často oneskorené, alebo je ich ťažko zachytiť. Videotrénin po nahratí bežnej situácie v rodine (kŕmenie, hra a pod.) ukazuje rodičovi situácie, v ktorých sa mu podarilo zachytiť reakciu dieťaťa a odpovedať na ňu. Tento pozitívny prístup zefektívňuje komunikáciu, pomáha zlepšovať rodičovské zručnosti a posilňuje intuitívne rodičovstvo.

Vďaka projektu „Vítálne kapacity“ prinášame túto jedinečnú a vo svete uznávanú metódu aj na Slovensko. V spolupráci s odborným garantom z ČR SPIN, z.s. sme pripravili podklady pre akreditáciu vzdelávania VTI v SR. Zostavili sme metodiku „Využitie VTI vo včasnej intervencii“. Zrealizovali sme 1 kurz pre pomáhajúce profesie a 1 pre rodičov. Vydali sme brožúru o VTI. Napriek pandémie sa nám v septembri 2020 podarilo zorganizovať kurz „Úvod do metódy VTI“. Zúčastnilo sa ho 12 odborníkov z pomáhajúcich profesií, najmä z centier včasnej intervencie. Začali sme tak budovať komunitu budúcich videotréninov a zvýšili sme vnímavosť poradkýň na tému bezpečnej vzťahovej väzby v rodine.

Dotácia z m. č. Bratislava - Rača v sume 2 600 EUR

Žiadali sme o dotáciu s názvom „Technické vybavenie Centra včasnej intervencie pre rodiny s deťmi so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením“ – MÚ Rača nám schválil dotáciu vo výške 2 600 €. Za túto sumu sme zakúpili 3 ks tabletov, ktoré zapožičiavame do rodín. Využívajú ich na zrakovú stimuláciu dieťaťa. Zabezpečili sme ďalej fotoaparát,

LCD monitor a konzolu na jeho pripevnenie na stenu, miniatúry a žinenu. Toto vybavenie nám pomôže poskytovať kvalitnejšiu službu pre rodiny. LCD monitor nám slúžil aj pri online poradách a využívame ho aj pri rôznych školeniach, skupinových aktivitách pre rodiny či odborníkov. Veľmi si vážime dlhodobú podporu Miestneho úradu Bratislava – Rača.

Nadácia pre deti Slovenska, grantový program Hodina deťom – projekt „Veď tí interagujú“ – 09/2019 – 04/2020, 6 000 EUR

Hlavný prínos projektu vidíme vo zvyšovaní skúseností rodín s intervenciou VTI. Pomerne veľké množstvo rodín dostalo možnosť vyskúšať sprevádzanie doplnené o intervenciu VTI. Vďaka tomu budeme mať väčší počet rodín, ktoré môžu šíriť povedomie o intervencii ďalej medzi ďalšie rodiny. Už v minulosti sme videli vhodnosť tejto cesty, keď sa nám ozvali rodiny, ktorým intervenciu VTI odporúčala iná rodina, ktorá s nami už spolupracovala formou VTI. Ako významné vidíme, že sme vďaka projektu uskutočnili odbornú prípravu a aj zrealizovali Workshop pre rodičov - vytvorili sme tak odborný základ pre realizáciu opakovaných stretnutí s rodinami zameraných na podporu kontaktu a vzťahu s deťmi. Jeho využitie je pre viacero skupín rodín - pre rodiny v sprevádzaní, pre rodiny mimo sprevádzania - workshop zameraný na posilnenie kvality kontaktu s dieťaťom bez zamerania sa na konkrétne problémy rodiny.

Projekt vytvoril priestor pre prácu malého tímu VTI trénerov na prípadoch rodín, ale aj na odborných materiáloch týkajúcich sa prístupu VTI v rámci služby včasnej intervencie vďaka aktivite INTERVÍZIA. Ponúkol možnosť priblížiť VTI intervenciu rodinám viacerými spôsobmi - buď priamo, ako prijímateľom intervencie, alebo ako účastníkom workshopu pre rodiny. Veríme, že najväčšie pozitívum priameho vstupu VTI sú sebavedomejší a istejší rodičia v oblasti vzťahu so svojím dieťaťom. Nepriamo - cez náš web - mohli čerpať informácie o VTI, výdatné zhrnutie nájdú aj vo vzniknutom letáku o VTI a po ukončení projektu vzniklo aj edukačné video k téme Jedenie. Táto nepriama forma je dostupná aj pre širokú verejnosť odbornú či laickú. Máme spätnú väzbu, že letáky vnímajú pozitívne naši poradcovia, ktorí ich využijú pri komunikácii s rodičmi počas sprevádzania. Tiež sme

zaznamenali pozitívnu spätnú väzbu od iných VTI trénerov, ktorí prejavili záujem šíriť leták ďalej, prípadne sa ním inšpirovať.

Naša organizácia opakovane spolupracuje s Nadáciou pre deti Slovenska (ďalej NDS). V priebehu niekoľkých rokov sme vďaka NDS dokázali podchytiť dôležité metodické smerovania našej organizácie. NDS nás podporila v oblasti terénnej práce s rodinami v začiatkoch, keď sa včasná intervencia ešte len dostávala na Slovensku do povedomia a hľadala si svoje miesto medzi sociálnymi službami. Postupne nám pomohla upozorňovať na dôležitosť transdisciplinarity odborného tímu a spolupráce. Pomohla nám upriamiť pozornosť na to, čo je v práci s rodinou dôležité - držať sa prirodzeného prostredia dieťaťa a dovoliť mu objavovať bežné veci v rámci hry počas dňa. Všetky doterajšie projekty pomáhajú formovať a skvalitňovať našu prácu s rodinou v rámci služby včasnej intervencie.

Nadácia pre deti Slovenska, grantový program Hodina deťom – projekt „Veď tí interagujú 2“ – 07/2020 – 04/2021, 9 900 EUR

Napriek náročnej pandemickej situácii, ktorá projekt značne obmedzila a skomplikovala viaceré jeho aktivity, sme dosiahli požadované ciele. Vnímame projekt ako prínosný nielen pre naše klientske rodiny, ale aj pre všetky rodiny s deťmi s viacnásobným znevýhodnením na Slovensku. Podarilo sa nám urobiť dve odborné videá - tutoriály, ktoré budú slúžiť širokej verejnosti - v prvom rade rodinám s deťmi so znevýhodnením, ale môžu byť užitočné aj pre poradcov včasnej intervencie na Slovensku a v Českej republike. V našej organizácii budeme s nimi pracovať nielen v rodinách, ktoré budú potrebovať konkrétnu pomoc, ale aj tam, kde podporíme interakciu preventívne v začiatkoch poskytovania služby. V projekte boli realizované aj dva workshopy, ktoré mali odlišné témy. Podklady z nich budú slúžiť na opätovné zrealizovanie workshopov pre ďalšie skupiny rodičov. Oba výstupy tohto projektu majú dlhodobú udržateľnosť. Projekt nám zároveň pomohol v ujasnení si, akou formou chceme podporovať rodiny a robiť osvetu pre širokú verejnosť.

Projekt predstavuje významný krok v práci poradcov našej organizácie, lebo poskytuje akýsi pomyselný "nástroj" na otváranie dôležitých a citlivých tém. Tak by mohol byť užitočný a významný aj pre komunitu poradcov pracujúcich s rodinami na Slovensku. Tiež je významný pre osvetu širokej verejnosti a pomáha priblížiť rodiny detí so zdravotným znevýhodnením iným rodinám.

Tutoriály, ktoré v rámci projektu vznikli, budú voľne prístupné a tým udržíme projekt živý. Tieto významné témy dostávame do povedomia nielen rodičov, ale aj odborníkov. Naším cieľom je prispievať k vytváraniu pevnej komunitnej siete, o ktorú sa budú môcť rodiny v budúcnosti oprieť. V príprave videí - tutoriálov pre rodičov chceme aj naďalej pokračovať. Najbližšie témy, ktorým by sme sa chceli venovať, sú: podpora autonómie dieťaťa, delenie pozornosti medzi viaceré deti či téma prepájania viacerých detí. Našou víziou je postupne vytvoriť e-learningový portál, kde rodičia nájdu všetky potrebné informácie z rôznych oblastí života rodiny s dieťaťom so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením.

Nadácia pre deti Slovenska je pre nás dlhodobým partnerom v podpore našich aktivít už od roku 2014. Vďaka finančnej podpore môžeme vždy kreatívnym a inovatívnym spôsobom skvalitňovať služby pre rodiny, do ktorých sa narodí dieťaťko so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením. Okrem finančnej podpory cítime s každým podporeným projektom tiež partnerský prístup a dôveru nazeráť na veci inak, hľadať nové riešenia a skúmať možnosti ako prinášať rodinám témy, ktoré považujeme spoločne s nimi za dôležité. Sekundárne tak ovplyvňujeme aj komunitu a spoločnosť, v ktorej spoločne žijeme. Naše skúsenosti a poznatky chceme odovzdávať aj ďalej a inšpirovať aj iných poradcov včasnej intervencie.

1.3. Školenia tímu Ranej starostlivosti

Služba včasnej intervencie je veľmi dynamicky sa rozvíjajúci odbor. Kladie vysoké nároky na vzdelávanie nás – poradkýň včasnej intervencie. Preto sa neustále vzdelávame. Našou snahou je podporiť u každého člena tímu vzdelávanie v oblasti, ktorú pre svoju prácu a rozvoj potrebuje a zároveň jednotlivým členom tímu umožniť, aby sa špecializovali na určitú oblasť. Rok 2020 bol poznačený pandémiou koronavírusu, preto sme mnohé plánované školenia, semináre a konferencie museli odložiť, resp. ich organizátori zrušili.

Napriek tejto situácii sme absolvovali nasledovné školenia:

Stáž v Eda, cz., 12.-14.2.2020, Praha
(Krchňavá, Tytykalová, Harmanová)

Krízová intervencia pre pomáhajúce profesie 2, 3.7.2020, Mgr. Miroslava Zimányiová
(Krchňavá, Tytykalová, Ladecká, Stohlová, Ďurajková)

Poradenstvo a psychoterapia zameraná na človeka, Český institut PCA Brno, dlhodobý výcvik 2017-2020
(Krchňavá, Harmanová)

Práca s rodinou a vzťahová väzba, Coachingplus, 2020-2021

(Ladecká, Ďurajková, Dedinská)

Úvod do metódy VTI, Raná starostlivosť, n.o. v spolupráci so Spin, z.s., 10.-12.9.2020

(Krchňavá, Dedinská)

Perkins School for the Blind

- CVI Phase III Summer
- Cerebral Visual Impairment (ešte prebieha)
- Assessment of Students with CVI: Reliable Scoring of The CVI Range_Newcomb Spring 2020
- Active Learning Is More Than a Piece of Equipment!
- Supporting CVI during O&M

(Tytykalová)

MSB Outreach

CVI Live! Ask the Expert Series with Diane Sheline

(Tytykalová)

1.4. Prehlbovanie vedomostí v oblasti zrkového znevýhodnenia

Naše centrum včasnej intervencie sa špecializuje na prácu s deťmi so zrkovým a viacnásobným znevýhodnením. V roku 2020 sme sa venovali najmä zdokonaleniu pri diagnostike zrkových funkcií a funkčného zraku, ktoré sú základom pre odporúčania v oblasti rozvoja zraku a sú cenným podkladom pri príprave individuálnych plánov rodín.

Rozšírili sme a zjednotili tlačivo pre záznam a odporúčania zo základného posúdenia „Ako dieťa vidí a ako mu možno pomôcť lepšie spoznávať svet“ aj o časť, ktorá zachytí prejavy správania súvisiace s centrálnou/cerebrálnou/kortikálnou poruchou zraku (CVI).

Vďaka pokračovaniu projektu ACF – Slovakia sme sa sústredili na implementáciu metódy na posúdenie funkčného zraku pri CVI – The CVI Range.

1.4.1 O posúdení zraku pri CVI

Vzdelávanie a štúdium odborných zdrojov sme doplnili o praktické skúsenosti pri posúdení zraku v rodinách. V Ranej starostlivosti máme viacročné skúsenosti s posúdením toho, ako dieťa so zrkovým a viacnásobným postihnutím využíva v bežných činnostiach zrak. Posúdenie aj s odporúčaniami, napríklad ako upraviť prostredie, predmety a činnosti, robia

tyflopédi vyškolení odborníkmi z ČR i zo zahraničia.

V roku 2020 sme vďaka odborníkom z USA a neskôr i z Islandu rozšírili posúdenie funkčného zraku o špecifiká správania detí s CVI. Používame pri tom metódu The CVI Range© (kortikálna porucha zraku), doplnenú o skúsenosti z projektu TEACHCVI (cerebrálna/kortikálna porucha zraku, centrálna porucha zraku).

Metódu The CVI Range© vytvorila Dr. Roman- Lantzy (2007) a odvtedy ju naďalej rozširuje. Nadviazala na prácu autorov Jan, Hoyt a Groenveld. Reliabilitu posudzovala a metódu vyhodnotila ako spoľahlivú a platnú v svojej štúdii Sandra Newcomb - na vzorke 104 detí s CVI. Používa sa nielen v USA, ale aj v ďalších krajinách sveta. Pracuje sa s posúdením na 10-bodovej škále, sleduje sa desať charakteristík správania. CVI sa rozdeľuje do troch fáz: I. - počiatky vizuálneho správania – najťažšie prípady, II. začiatok zapájania zraku pri úlohách a do činností, III. - zlepšovanie využívania funkčného zraku (s ohľadom na možnosti dieťaťa).

Základom je hypotéza dvoch vizuálnych systémov (dorsal a ventral stream) Milner & Goodale, pre špeciálno-pedagogické potreby spracovaná najmä autormi Roman-Lantzy, Dutton, Lueck.

Posúdenie sa skladá z troch častí: rozhovor s rodičom, cielené pozorovanie v prirodzenom prostredí bez úprav a cielené pozorovanie v prostredí upravenom tak, aby

umožňovalo učenie. Range znamená to, že skutočne ide o "rozsah" - sledujú sa dve škály, je stanovený kontrolný bodový rozdiel.

Mimoriadne cenné je, že metóda zahŕňa hneď aj metodiku na vytvorenie individuálneho plánu zrakovej stimulácie v prirodzenom prostredí dieťaťa a v nadväznosti na každodenné rutiny - jedenie, hra, cesta do škôlky, školy... a tiež metodiku na opätovné prehodnotenie a podporu ďalšieho rozvoja. Rozvoj detí prostredníctvom domácich rutín sa totiž podľa najnovších poznatkov ukazuje ako účinnejšia a prirodzenejšia cesta ako stimulácia dieťaťa v umelo vytvorených podmienkach, napr. v terapeutických centrách.

Metóda zohľadňuje aj to, že dieťa môže mať okrem CVI aj iné zrakové znevýhodnenie - poškodenie zrakového nervu, sietnice, refrakčnú chybu a pod. Tiež umožňuje zohľadniť viacnásobné znevýhodnenie, čo však vyžaduje skúsenosť s prácou s týmito deťmi.

Posúdenie je možné spraviť deťom od šiestich mesiacov veku.

V problematike sa naďalej priebežne školíme, pretože neustále pribúdajú nové poznatky. V spolupráci s dobrovoľníkmi sme vytvorili niekoľko špecializovaných pomôcok, napríklad adaptované knihy a tzv. Pegboard book (knihy z dierovaných dosiek) už využívajú viaceré rodiny v praxi. Tiež sme vytvorili diagnostický kútik v centre a vytvorili sady pomôcok na ciele pozorovanie pre všetky fázy CVI.

Skúsenosti sme zdieľali v rámci interného vzdelávania v tíme i v pilotných workshopoch pre odborníkov a rodičov.

1.5. Medializácia problematiky rodín s deťmi so zrakovým a viacnásobným znevýhodnením a včasnej intervencie.

V roku 2020 sme v oblasti medializácie zrealizovali tieto aktivity:

- Pokračovanie spolupráce s partnerom pre PR a médiá – SKPR Strategies – podpora pri medializácii podujatí, príprava kampane a charitatívnej dražby „Dotýkajte sa, prosím“, ktorá sa žiaľ kvôli prepuknutiu pandémie a obmedzeniam v stretávaní sa musela odložiť na neurčito.
- Priebežné informovanie o aktuálnom dianí v organizácii a informácie užitočné pre rodiny na sociálnej sieti Facebook.

- Videovýstupy z projektu Vitálne kapacity:
Video „Vitálne kapacity“:
<https://www.youtube.com/watch?v=PQB7EL9xMMY&feature=youtu.be>
Video „Čo sa nám podarilo v oblasti zraku“:
https://www.youtube.com/watch?v=KbK9_RWITxM&feature=emb_logo
Video „Čo sa nám podarilo vo VTI“:
https://www.youtube.com/watch?v=ZytLEvDO7ec&feature=emb_logo

- Podcasty z projektu Vitálne kapacity:
Kateřina Šilhánová: Naša spolupráca s Ranou starostlivosťou:
<https://youtu.be/Wrr2puMNIfw>
Jakubko má CVI - Čo to pre nás znamená?:
<https://youtu.be/brvqCoYJVjc>
Čo som získala na kurze Úvod do VTI:
<https://youtu.be/BVt-tdUFBk>
- Tlačové správy:
Detí, ktoré sa potrebujú učiť vidieť, pribúda
Projekt Vitálne kapacity priniesol nové možnosti vo včasnej intervencii
- Sériá odborných článkov o zraku a o činnosti našej organizácie v časopisoch:
O deťoch, ktoré sa potrebujú učiť vidieť, časopis Dieťa, č. 6-7/2020
Deti, ktoré sa potrebujú učiť vidieť, časopis Dúha, 6/2020
Deti, ktoré sa potrebujú učiť vidieť, časopis Mosty inklúzie, 03/2020

1.6. Odborné publikácie a výstupy

V roku 2020 sa nám podarilo vytvoriť v rámci našich projektových aktivít niekoľko dôležitých publikácií a brožúr:

Letáky:

CVI letáky pre lekárov
Videotrénning interakcií

Brožúry:

CVI: Deti, ktoré sa učia vidieť - Tlač aj elektronická forma

VTI: Videotrénning interakcií. Podpora vzťahu rodič - dieťa. Tlač aj elektronická forma

Dostupné na: <https://ranastarostlivost.sk/vitalne-kapacity/>

2. ROČNÁ ÚČTOVNÁ ZÁVIERKA A ZHODNOTENIE ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV V NEJ OBSIAHNUTÝCH

Nezisková organizácia vedie podvojnú účtovníctvo odo dňa svojho vzniku a riadi sa platnými právnymi normami v oblasti vedenia účtovníctva pre neziskové organizácie a daní z príjmov. Za zdaňovacie obdobie roku 2020 spracovala k 31. 12. 2020 všetky účtovné, daňové a evidenčné doklady, ktoré boli predmetom vykonania ročnej závierky a spracovania daňového priznania a príloh k daňovému priznaniu pre právnické osoby. RS nemala iný zdroj krytia ako disponibilné zostatky z predchádzajúcich rokov, projektové aktivity a sponzorské finančné dary. Všetky finančné prostriedky boli čerpané v súlade so zámermi projektov a poslaním RS, použitie prostriedkov bolo predmetom zúčtovacieho vzťahu voči spolufinancovateľov projektu.

2.1. Výrok audítora k ročnej účtovnej závierke

Ročnú účtovnú závierku nebolo potrebné overovať vzhľadom na objem finančných prostriedkov.

2.2. Prehľad o peňažných príjmoch a výdavkoch

Disponibilné vlastné zdroje k 1. 1. 2020	26 636 €
Príjmy Ranej starostlivosti v roku 2020:	
- Prijaté finančné príspevky od iných organizácií	171 956 €
- Prijaté finančné dary	7 408 €
- Prijaté 2 % z dane	11 892 €
- Tržby z predaja služieb	3 566 €
Príjmy celkom	194 822 €
Výdavky Ranej starostlivosti v roku 2020, z toho:	
výdavky na správu:	
- Režijný materiál, kancelárske potreby, inventár	3 872 €
- Telekomunikačné a poštové služby	754 €
- Režijné služby, nájomné	11 641 €
- Bankové poplatky, poistenie, dane a poplatky	405 €
programové výdavky:	
- Nákup učebných a kompenzačných pomôcok	6 565 €
- Ostatné nakupované služby vrátane školení	31 534 €
- Náklady na cestovné výdavky	3 186 €
- Mzdové náklady	98 817 €
- Náklady zamestnávateľa na soc. zabezpečenie	37 706 €
- Odpisy dlhodobého hmotného majetku (učebné pomôcky)	0 €
Výdavky celkom	194 480 €

Výsledok hospodárenia Ranej starostlivosti k 31.12.2020

Účtovný hospodársky výsledok predstavuje účtovný zisk	342 €
Úprava hospodárskeho výsledku – nedaňové príjmy	0 €

2.3. Prehľad rozsahu príjmov (výnosov) v členení podľa zdrojov organizácie

Prehľad rozsahu príjmov (výnosov) je uvedený v prílohe k výročnej správe.

2.4. Stav a pohyb majetku a záväzkov organizácie

- Dlhodobý hmotný majetok po zúčtovaní oprávok v ZC	0 €
- Pokladnica	24 €
- Bankové účty	26 637 €
- Pohľadávky k 31.12.2020	11 561 €
- Aktíva spolu	38 222 €

Zdroje krytia majetku Ranej starostlivosti k 31.12.2020

- Záväzky z obchodného styku k 31.12.2020	8 718 €
- Ostatné záväzky	181 €
- Výsledok hospodárenia minulých rokov	28 981 €
- Výsledok hospodárenia bežného obdobia	342 €
- Pasíva spolu	38 222 €

Majetok Ranej starostlivosti

- Učebné a kompenzačné pomôcky v evidencii k 31. 12. 2020	11 248 €
---	----------

Ročnú účtovnú závierku vypracovala: Ing. Katarína Füreková, externá účtovníčka

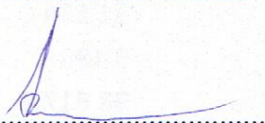
3. ĎALŠIE ÚDAJE URČENÉ SPRÁVNOU RADOU

Správna rada neurčila žiadne ďalšie údaje na zverejnenie vo výročnej správe.

4. VYJADRENIE DOZORNEJ RADY

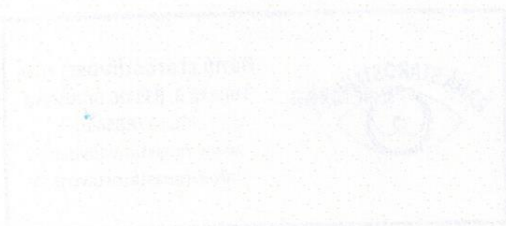
Dozorná rada preskúmala hospodárenie neziskovej organizácie a nemá pripomienky.

V Bratislave, 30.6. 2021

.....
štatutárny zástupca

PREHLAD
o daroch, príspevkoch a príjmoch za rok 2020

Názov: **Raná starostlivosť, n.o.**

P.č.	Zdroj	Dar	Príspevok	Príjem	Pozn.
1.	Dar Yourcause, LLC	5 638,00			
2.	Dar Medior	84,00			
3.	Dar Siloe	482,00			
	Dar Ľudia ľuďom	1 000,00			
4.	Dar	100,00			
5.	Dar	103,83			
6.	Nadácia Ekopolis		35 100,00		
7.	Nadácia Volkswagen		500,00		
8.	Nadácia pre deti Slovenska		9 191,00		
9.	Príspevok MČ Rača		2 600,00		
10.	Príspevok BSK		61 815,49		
11.	Príspevok TTSK		59 661,10		
11.	Ministerstvo práce soc. vecí a rodiny		3 088,00		
12.	Príjem z 2%			11 893,02	
13.	Poskytnuté služby			3 565,50	
14.					
15.					
16.					
17.					
18.					
20.					
21.					
22.					
23.					
24.					
25.					
	SPOLU	7 407,83	171 955,60	15 458,52	

V Bratislave 24.6.2021

Podpis